

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по дочірньому підприємству "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс"

"09" жовтня 2025 року

селище Томашпіль Тульчинського району
Вінницької області

Нами, інженером-лісопатологом I категорії сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олексієм РАДЕВИЧЕМ (відповідно до листа Вінницького обласного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства "Віноблагроліс" (далі ВОКСЛП "Віноблагроліс") від "06" жовтня 2025 року № 228), начальником відділу лісового господарства ВОКСЛП «Віноблагроліс» Богданом ВАСЮТОЮ, в. о. директора дочірнього підприємства "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Володимиром НИКОЛАЙЧУКОМ в період з 07.10 по 09.10.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м³ на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Томашпільська діляниця														
10	29	1.0		1.0	8С32ГЗ+ЧШ+ЯЗ	46	0.60	1	18	24	180	3	малий та великий соснові лубоїди, некроз граба	5
10	30	0.6		0.6	9ЯВ1ЧШ	69	0.60	1	23	26	190	3	вертицильоз кленів, стовбурові шкідники	5
10	31	4.7		4.7	9АКБ1ЧШ+КЛП+КЛЯ	44	0.65	I-A	19	24	150	3	бура ядрово-заболонна гниль акації	10
10	32	1.9		1.9	10АКБ+КЛЯ	61	0.60	1	20	24	150	3	бура ядрово-заболонна гниль акації	10
10	33	1.4		1.4	9С31ЧШ+ЯЗ	46	0.60	1A	20	26	237	3	малий та великий соснові лубоїди, стовбурові гнилі	10
11	7	7.3		7.3	5Д35ЛПД+СЗ+АКБ	61	0.80	1	20	24	240	3	судинний мікоз дуба, стовбурові гнилі	5
11	8	0.9		0.9	5АКБ1ГЛЗЗЯЗ1ДЗ	56	0.70	1	21	24	200	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, халаровий некроз ясена	10
11	11	6.0		6.0	5Д35ЛПД+СЗ+ОС	56	0.70	1	19	24	200	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
12	18	1.6		1.6	10СЗ+ГЗ+КЛП	36	0.60	1A	17	20	200	3	малий та великий соснові лубоїди, некроз граба	10
16	10	2.4		2.4	8Д32ЯЗ+БРС+ГЗ	71	0.70	2	20	26	240	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, некроз граба, халаровий некроз ясена	5
19	6	2.4		2.4	7АКБ2КЛГ1ЛПД+ЯЗ+ЧШ	59	0.70	1	20	24	190	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, вертицильоз кленів	10
19	8	7.6		7.6	10АКБ+ЧШ+ДЗ	59	0.65	1	20	24	170	3	бура ядрово-заболонна гниль акації	10
19	9	3.6		3.6	6АКБ2ЯВ1ЧШ1ЛПД	52	0.70	1	20	24	190	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, стовбурові шкідники	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
22	5	0.6		0.6	5Д34Я31КЛГ+ГЗ+ЧШ	66	0.60	1	21	26	200	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	5
22	6	3.8		3.8	8Г31Д31ЧШ+ЯЗ	61	0.60	2	21	24	200	3	некроз граба, судинний мікоз дуба	10
22	7	0.2		0.2	10ДЧР+ГЗ+ЧШ	66	0.60	2	22	24	200	3	судинний мікоз дуба, некроз граба	5
24	23	2.0		2.0	8Д32ЛПД+ЧШ	56	0.70	1	19	24	200	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
27	4	4.6		4.6	10СЗ+АКБ+ЧШ	51	0.60	1	20	26	247	3	малий та великий соснові лубоїди, бура ядрово-заболонна гниль акації	5
34	10	5.2		5.2	10ЯЗ	70	0.60	1	22	24	210	3	халаровий некроз ясена	10
34	12	2.0		2.0	10ЯЗ+ВЗД	81	0.60	1	25	32	240	3	халаровий некроз ясена	5
35	5	2.3		2.3	4Д33КЛГ2Я31ГЗ	76	0.70	2	21	28	220	3	судинний мікоз дуба, некроз граба, стовбурові шкідники	10
35	6	3.3		3.3	6Д34ЯЗ	60	0.70	2	19	24	240	3	судинний мікоз дуба, халаровий некроз ясена	10
37	7	4.4		4.4	8Д32ЛПД+ЧШ	55	0.85	2	18	20	210	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
41	12	4.1		4.1	4Д32Я33ЛПД1ГЗ+ЧШ	86	0.70	2	23	28	270	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	5
41	13	2.8		2.8	4Я32Д33Г31ЛПД+ЧШ	81	0.70	2	23	26	240	3	халаровий некроз ясена, судинний мікоз (офіостомоз) дуба	5
41	14	0.7		0.7	10ДЧР+ГЗ	56	0.70	1А	22	24	230	3	судинний мікоз дуба, некроз граба, стовбурові шкідники	5
41	16	2.2		2.2	5ЛПД1Я32Д31Г31КЛП+ЧШ	86	0.75	3	21	24	260	3	халаровий некроз ясена, судинний мікоз (офіостомоз) дуба, вертицильоз кленів	5
41	17	3.1		3.1	5Д32ЛПД2Я31ГЗ+ЧШ	86	0.70	2	22	26	250	3	судинний мікоз дуба, некроз граба, стовбурові шкідники	5
41	18	4.2		4.2	3Я32Д33Г32ЛПД+ЧШ	76	0.65	1	23	26	220	3	халаровий некроз ясена, судинний мікоз (офіостомоз) дуба, некроз граба	10
48	14	4.2		4.2	7Д32ЯЗЛ1ЯВ+АКБ+КЛГ	51	0.75	1	19	22	240	3	судинний мікоз дуба, халаровий некроз ясена, стовбурові шкідники	10
52	2	11.5		7.1	9Г31ДЗ+ЯЗ+КЛГ	86	0.60	3	21	28	180	3	некроз граба, стовбурові шкідники	5
53	3	2.8		2.8	6Д34ЯЗ+АКБ+ГЗ+ЧШ	60	0.70	2	19	26	190	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	10
56	12	9.7		9.7	10ДЗ+ГЗ+ЯЗ+ЧШ	91	0.55	3	21	30	200	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	10
56	20	3.3		3.3	10СЗ+ЧШ	66	0.50	2	18	26	180	3	малий та великий соснові лубоїди, стовбурові гнилі	5
58	4	1.2		1.2	10ДЗ+ЧШ	84	0.60	3	19	26	190	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
58	7	5.3		5.3	9Д31СЗ+ЯЛЕ	99	0.60	3	23	28	250	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
58	12	5.8		5.8	10ДЗ+СЗ+ДГЛ	73	0.60	2	21	26	220	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
68	5	5.5		5.5	10ДЗ+ЯЗ	66	0.70	2	19	22	210	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	5
68	8	2.6		2.6	7Д31Г31Я31КЛГ	76	0.75	2	22	26	250	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	5
69	6	1.0		1.0	6Д33КЛГ1ЯВ+АКБ	45	0.85	1А	19	22	225	3	судинний мікоз дуба, вертицильоз кленів	5
69	15	7.8		7.8	10ДЗ	58	0.85	1	21	22	300	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
80	5	5.5		5.5	10ДЗ+ЧШ+ДЧР+ОС+АКБ	65	0.70	3	16	20	170	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
81	1	18.0		18.0	9Д31ЯЗ	77	0.75	2	21	24	280	3	судинний мікоз дуба, халаровий некроз ясена, стовбурові шкідники	10
96	23	5.2		5.2	10ДЗ+ЯВ+ЧШ	86	0.75	2	24	30	320	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
99	11	0.5		0.5	10АКБ+КЛГ+ЯЗ+ЧШ	64	0.50	2	19	26	120	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, вертицильоз кленів	15
100	3	6.3		6.3	8Д32ЯЗ	79	0.65	3	20	26	210	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	10

													14	15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
100	10	4.4		4.4	9ДЗ1ЯЗ	89	0.70	3	21	28	250	3	судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена	10
106	2	2.7		2.7	10ДЧР	59	0.85	1А	23	26	300	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
106	7	7.0		7.0	10ДЧР+ДЗ	70	0.80	1	25	32	320	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	5
Разом ВСР				192.8										
Ямпільська ділянка														
5	17	3.4		2.5	10ЯЗЛ+КЛГ	79	0.70	4	16	22	150	3	халаровий некроз ясена, стовбурові шкідники	15
5	22	3.8		3.8	10ДЗ+ГЗ	60	0.85	2	17	20	210	3	судинний мікоз дуба, стовбурові шкідники	10
16	5	3.0		3.0	10ЯЗ+АКБ	70	0.65	1	23	30	250	3	халаровий некроз ясена, бура ядрово-заболонна гниль акації	5
17	1	8.5		8.5	10ДЗ+ЯЗ+КЛГ	95	0.65	2	23	36	270	3	судинний мікоз дуба, халаровий некроз ясена, стовбурові шкідники	5
Разом ВСР				17.8										
ВСЬОГО ВСР:				210.6										

Загальна обстежена площа по ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" складає 210,6 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по підприємству:

- судинний мікоз дуба (офіостомоз) - 143,7 га
- бура ядрово-заболонна гниль акації - 21,6 га
- халаровий некроз ясена - 21,9 га
- соснові лубоїди - 11,9 га
- некроз граба - 10,9 га
- вертицильоз кленів - 0,6 га

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Обстежені насадження листяних порід характеризуються переважно поодиноким та груповим характером всихання, слабкого та середнього ступенів пошкодження. Основними патологіями, що призводять до всихання дерев листяних порід є хвороби некрозного та судинного характеру: судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена, некроз граба, вертицильоз клена, тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибові хвороби, які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок.

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев.

Вищеперераховані насадження характеризуються відпадом дерев що мають переважно верхівковий тип відмирання, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 та 2 порядків, суховершинністю, також наявні водяні пагони на стовбурах всихаючих дерев (як один із головних показників ослаблення дерев). Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халаровому некрозу ясена (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

Також в обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ЯЗ – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками родин златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження стовбурових шкідників, хвороб лісу, та відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 210,6 га .

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2016 року ДП "Томашпільський райагроліс", представленого для лісопатологічного обстеження:

Примітка: *відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводимуться силами лісової охорони ДП "Томашпільський райагроліс". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки знаходяться на початковій стадії.*

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

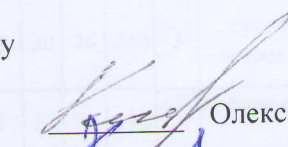
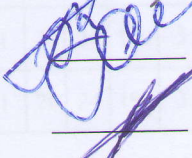
Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ВОКСЛП "Вінобагроліс";
- 4-й - ДП "Томашпільський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс"

ПІДПИСИ:

Інженер-лісопатолог I категорії сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Начальник відділу лісового господарства ВОКСЛП «Віноблагроліс»

В. о. директора ДП "Томашпільський райагроліс"

 Олексій РАДЕВИЧ
 Богдан ВАСЮТА
 Володимир НИКОЛАЙЧУК